

2025-04-21

Till
Södertälje kommun
Samhällsbyggnadskontoret
Planenheten
151 89 Södertälje
E-post: sbk.plan@sodertalje.se

YTTRANDE

Granskning Detaljplan för Floretten 1 och del av Östertälje 61:2 - 2025-02-13 (Dnr SBN 2017-02679)

Naturskyddsföreningen i Södertälje-Nykvarn ber härmed att få lämna följande synpunkter på rubricerade detaljplaneförslag.

Sammanfattning

Vi ser positivt på den föreslagna lokaliseringen, bl a på grund av närheten till kollektivtrafik (pendeltåg, buss), övrig infrastruktur (VA, elförsörjning mm), till stadskärnan med dess utbud av affärer och mycket annat, skolor, natur, parker, strandpromenader, idrottsanläggningar, sjökontakt och tillgång till båtliv. Dock bör möjligheterna till användning av värmepumpar och solceller utredas vidare. Området, i synnerhet åsens krön, utgör en del av Södertäljes kulturhistoria, vilket bör manifesteras med en minnestavla.

Dock motsätter vi oss bestämt ett upphävande av strandskyddet för en del av området. Det särskilda skäl som anförs är enligt vår mening inte tillämpligt. Att planen skulle stå och falla utan att ta strandskyddad mark i anspråk är inte relevant. Området är möjligt att bebygga med samma antal bostäder och bostadsyta som föreslås utan ett upphävande. Det behövs bara en mindre justering av planen. Alternativt finns andra platser inom kommunen att tillgå för det ytterst begränsade antal bostäder som berörs.

Synpunkter i detalj

Kulturmiljö, kultur- och sjöfartshistoria

Vi noterar med tillfredsställelse de kompletteringar och justeringar som gjorts relativt planförslaget vad gäller den historiska bakgrunden för området, inkl dess betydelse för kanalen. Vad gäller vårt under samrådet framförda förslag om att värna dessa vittnesbörd om Södertäljes sjöfartshistoria, med kanalen som dess nav, genom att till exempel göra den till föremål för en minnestavla så noterar vi att planhandlingen nämner att *"Planen kan möjliggöra att vårda lämningarna och lyfta fram områdets historia"*. Det tycker vi är utmärkt.

Apropå historia kunde det möjligen också tilläggas att slänten ner mot kanalen åtminstone fram mot mitten av 1900-talet var i det närmaste helt fri från beväxning – vilket säger en del om bakgrunden till

den ”skog” av tallar som nu täcker denna slänt. Vad gäller grönstrukturen så innebär för övrigt en bibehållen strandskyddszon (som vi återkommer till) att spridningskorridoren för djur och växter inte decimeras fullt lika mycket som förslaget anger. Den blir smal nog ändå!

Sociala värden

Beträffande sociala värden så noterar vi med gillande att det pågår ett arbete med att utveckla ett rekreationsstråk längs kanalen med vistelseplatser. I och för sig rör det sig i princip om att återställa situationen som den var innan arbetet med att säkra kanalen för mer djupgående fartyg, men det är inte desto mindre lovvärt!

Gator och trafik

Planbeskrivningen bedömer att befintlig gång- och cykelbana är tillräckligt bred för områdets framtida behov och menar att Viksängsvägen huvudsakligen ska behålla sin befintliga utformning inom planområdets avgränsning. Vi är tillfreds med gång- och cykelbanans sträckning men begär att den ska göras till föremål för en översyn m a p framför allt dess bredd, som sägs vara 3.5 meter. Detta gäller i synnerhet där banan norrifrån sett svänger av från Viksängsvägen ner mot Igelstaviken, där dess branta kurva av många upplevs som besvärlig vid möte.

Detaljplanens förslag om att *”utreda möjligheten att förlänga Viksängsvägens gång- och cykelbana till delar av Viksängsvägen där detta saknas idag”* anser vi mycket bra och hoppas att detta också leder till åtgärd (även om det inte är inom planområdet).

Teknisk försörjning

Planhandlingen berör byggnadernas uppvärmning bara under rubriken Fjärrvärme, där det helt kort står att *”Området är fjärrvärmeförsörjt med möjlighet till nya anslutningar”*. I dagens läge, där till och med användning av biobränsle börjar ifrågasättas m a p koldioxidutsläpp, så är det synnerligen viktigt att planera för energiförsörjning baserad på även andra förnybara energikällor, som vind- och solkraft (för elproduktion). Möjligheterna till att nyttja värmepumpar för att i någon mån reducera behovet av fjärrvärmens bör utredas. Visserligen kräver sådana el – men det leder ändå till en energivinst, totalt sett.

Apropå el så konstaterar vi att planhandlingen nu skriver att *”Möjlighet finns att inkorporera solceller i hustak och balkonger”*. Det applåderar vi – men vi menar att denna möjlighet också ska avspeglas i byggnadernas arkitektur som sådan och inte vara något ”påklistrat”, sent tillkommet. Det gäller byggnadernas lokalisering och geografiska riktning men framför allt takens utformning, riktning och lutning. Handlingarna diskuterar för övrigt möjligheterna till gröna tak och för fram intressanta tankar och idéer kring företeelsen – inklusive dess relation till (eller konkurrens med!) nyttjandet av taken för solenergi. Även detta ser vi positivt på.

Strandskydd

Vi motsätter oss med bestämdhet förslaget om att upphäva strandskyddet på en del av området. Planbeskrivningen påstår att det är nödvändigt för att bebygga området. Vi finner inget belägg för det. Det behövs bara en mindre justering av förslaget för att ändå åstadkomma önskad bostadsyta utanför befintligt strandskyddat område.

Och om detta inte anses möjligt så finns det självklart plats utanför området, på andra ställen inom kommunen, även närliggande, för det begränsade antal bostäder vi nu talar om. Det särskilda skäl som anförs, dvs *”7 kap 18 c § 5 – området behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området”* är faktiskt enligt vår mening varken relevant eller

sant. Det är inte vår sak att utreda detta vidare, men kan bara som exempel nämna det omfattande bostadsbyggande som planeras för närliggande Fornhöjden och kvarteret Jägmästaren.

Låt oss nu gå på djupet i detta ämne. Grunden för detaljplanens förslag om att ta strandskyddad mark i anspråk är följande skrivning i Lokaliseringsutredningen: *”Vid genomförd lokaliseringsprövning konstateras att det inte finns någon alternativ plats som kan nyttjas för utbyggnad av de föreslagna bostäderna. I och med att de värden som strandskyddet syftar till att trygga och bevara, den allemansrättsliga tillgången till strandområdet och goda livsvillkor för djur- och växtlivet, i väsentliga delar inte heller påverkas negativt är bedömningen att värdet av planerad bebyggelse väger tyngre än värdet av att bibehålla en 100 meter bred strandskyddszon utmed Södertälje kanal. Utifrån ovanstående är den samlade bedömningen att det är motiverat att upphäva strandskyddet inom de två mindre områden som föreslås planläggas som kvartersmark för bostadsändamål.”*

På basis av detta skriver planhandlingarna: *”Det särskilda skäl för upphävande av strandskyddet inom kvartersmarken för bostadsändamål som samhällsbyggnadskontoret anser vara tillämpligt återfinns i 7 kap. 18 c § 5 p. MB och består i att utvecklingen av bostäder i Södertälje i allmänhet, och Östertälje i synnerhet, utgör ett angeläget allmänt intresse i form av tätortsutveckling. Framtagen lokaliseringsprövning (Svefa 2025) visar att DNR: SBN 2017/002679 22 det inte finns några relevanta, alternativa platser till denna utveckling.”*

Som vi anført ovan så är påståendet att det inte finns några relevanta, alternativa platser enligt vår mening inte sant - eftersom det alltså finns sådana platser. Vidare menar vi att den motivering som framförs, det vill säga att *”den allmänrättsliga tillgången till strandområdet och goda livsvillkor för djur- och växtlivet, i väsentliga delar inte heller påverkas negativt”* inte är relevant. Miljöbalken och de rättsliga uttolkningar som gjorts är, så långt vår kunskap sträcker sig, helt klara härvidlag.

Södertälje den 21 april 2025

Naturskyddsföreningen i Södertälje-Nykvarn

Lars Klasén
ordf.
073-5638001, lars.klasen@outlook.com